

Podstawowa bibliografia
do dziejów
Towarzystwa Jezusowego
w Polsce

T. 1

Wstęp

Z racji ciągłego zainteresowania dziejami jezuitów polskich dajemy do rąk ludzi nauki oraz młodych pracowników piszących swoje prace dyplomowe podstawową bibliografię dotyczącą dziejów Towarzystwa Jezusowego na ziemiach polskich oraz dawnej Rzeczypospolitej Obojga Narodów, a więc terytorialnie uwzględniającą nie tylko obecne granice Polski, ale również Litwę, Łotwę, Białoruś i Ukrainę.

Literatura o jezuitach pracujących na tych terenach jest niezwykle bogata, stąd ograniczono się do najbardziej podstawowych publikacji, głównie o charakterze naukowym lub popularnonaukowym. Bibliografię podzielono na cztery części: w pierwszej części przedstawiono podstawowe publikacje dotyczące prawa zakonnego, zwyczajów obowiązujących w całej prowincji i w poszczególnych domach zakonnych, stworzone dotąd syntezy dziejów zakonu w Polsce oraz kolejnych etapów tej historii, następnie poszczególnych dziedzin zaangażowania zakonu, a więc szeroko pojętego apostołstwa, duszpasterstwa, szkolnictwa, nauki i kultury, misji wśród Polaków poza granicami kraju, misji zagranicznych, w końcu publikacji polemicznych; w drugiej części podano podstawową bibliografię dotyczącą poszczególnych placówek zakonnych (kolegiów, rezydencji, stacji misyjnych), a więc ich dziejów, szeroko pojętej pracy kościelnej i szkolnej oraz architektury i sztuki wzniesionych budowli; w trzeciej części zebrano zbiory biogramów opublikowanych w różnego rodzaju informatorach, słownikach, encyklopediach i zbiorach biogramów zawartych w monografiach; w czwartej

części zebrano bibliografię osobową dotyczącą jezuitów polskich i obcych pracujących na terenie Polski. Dołączono również do bibliografii tych jezuitów obcych, których związki z Polską zostały potwierdzone publikacjami. Opracowanie uzupełniono indeksami osobowymi i geograficznymi.

Większe zbiory bibliografii wszystkich cztery części podzielono na działy problemowe, a w poszczególnych działach zastosowano układ chronologiczny według daty ukazania się opracowania drukiem.

Bibliografia obejmuje najważniejsze publikacje, jakie ukazały się od XIX wieku do końca 2008 roku, choć uwzględniono niekiedy również wydawnictwa starsze. Dla ułatwienia przy korzystaniu z bibliografii autor ograniczył stosowanie skrótów do najczęściej cytowanych czasopism polskich i miejsc wydania dzieł. Opisy starano się sprawdzić na podstawie autopsji z zawartością Biblioteki Naukowej Księży Jezuitów w Krakowie.

Zasadniczo nie uwzględniono olbrzymiej ilości publikacji popularnych, jakie ukazują się w Polsce na temat Towarzystwa Jezusowego. Podobnie nie rozpisywano wydanych drukiem zbiorów korespondencji jezuitów lub z jezuitami, chyba że zawierała ona opisy ważnej działalności, np. misji ludowych i zagranicznych. Nie uwzględniono też z założenia dokumentów przeznaczonych wyłącznie dla samych jezuitów (*ad usum nostrorum tantum*), jak np. dekryty poszczególnych Kongregacji Generalnych, ograniczając się tylko do ważniejszych zbiorów.

Wydawca, dokonując wyboru publikacji, starał się dostarczyć tylko podstawowych informacji dokumentujących obecny stan wiedzy o dziejach jezuitów w Polsce, umożliwiając tym samym podjęcie dalszych szczegółowych badań zainteresowanym naukowcom.

Z podanej tu bibliografii wyłania się obraz wszechstronnej działalności zakonu i jego znaczącego wkładu w duchowy, kulturalny i materialny rozwój Środkowo-Wschodniej Europy. Równocześnie ukazuje ona, jak wiele problemów nie zostało jeszcze opracowanych i czeka ciągle na ich podjęcie.